

DE FRIESE WORTELS VAN OOSTENDE (slot)

Marcel Leeuwerck

Ook op Testerep rezen er terpen omhoog en daarvan blijven nog enkele sporen zichtbaar. Na de doelmatige indijking van onze Pagus Flandrensis (7) verloren die terpen hun nut en de nieuwe Vlaamse landbouwers verkozen die te slechten; want terpmoeder bleek zeer vruchtbare teelaarde. Stond er evenwel een boerderijtje op; dan bleef het heuveltje gespaard, maar iedere verbouwing nadien schraapte een laagje grond eraf en de afgeplatte terp valt nu nog nauwelijks op in het landschap. Toch ontdekt de aandachtige wandelaar over onze polders soms zo'n verschrompelde vluchtheuvel. Tot mooiste voorbeeld gold het bescheiden Fleriskot – langs de baan Leffinge-Wilskerke, op de kruising met de landweg uit Raversijde. De naam Fleriskot verhaalt op zichzelf een hele geschiedenis. De zelfbewuste boeren van de grote hoeven rondom keken nogal spottend neer op dit benepen "kot", maar de eigenaam Fleris verwijst duidelijk naar de Friese tijd. Niet minder dan vijf Hollandse graven droegen de naam Floris in de vroege Middeleeuwen. Fleris klinkt als een plaatselijke variant. Tot voor een jaar groeiden er welige houtwallen rond het erf waarin talrijke vogelsoorten graag kwamen nestelen. Het pand leende zich prima tot ideale setting voor een romantisch-ouderwetse heimatfilm. Helaas, de eigendom verzeilde onlangs in onverschillige handen en in geen tijd verdwenen boerderijtje, terp en groene gordel onder de stalen rupsen van een bulldozer. Nu verrijst daar een villa in typisch Vlaamse verkavelingstijl zoals men er overal dertien in een dozijn vindt.

Een beminnelijk restant uit een ver verleden is weer eens weg. Jammer.

Ook bij de inkom van Stene-dorp zal de attente bezoeker van een plaatselijk restaurant of café opmerken hoe de grote boerderij tegenover de molen op een afgeplatte terp rust. Die zal nog zijn nut als vluchtheuvel bewezen hebben na het beleg van Oostende toen alle gronden van Stene en Mariakerke ten offer vielen aan de nieuwe vestingen en telkens bij hoog tij overstroomden. Wat verder, voorbij het dorp, midden de befaamde historische polders staat de fiere boerderij "De Stelle", een typisch Friese titel. Alhoewel de hoeve pas twee eeuwen telt (zij dateert uit de Franse tijd) pikte men indertijd ongetwijfeld weer de naam op van een voormalige oeroude Friese boerderij. De herinnering aan onze streek bleef bij de West- Friezen uit Noord-Holland de hele Middeleeuwen door onderhuids leven. In de 17de eeuw voelden sommige bewoners uit de omgeving van Hoorn zich om religieuze motieven gediscrimineerd en zochten rust en vrede te Leffinge waar zij als herders de kost kwamen verdienen. Hun typische familienaam leven nog voort te Oostende, zoals de (ongewone) dubbelnaam Dierickx-Vischers.

In Mariakerke houden wij nog een voorzaat in ere die hier zo'n duizend jaar geleden woonde, met name Mijnheer Obekin (Oostendenaars kunnen niet bogen op zo'n vroeg bekende inwoner, haha!)

Obekin betekent “ Kind van het geluk ” (of voorspoed). De stam “ Obe ” horen wij ook in de “ Obedar ” (in het Oost-Fries Adebar) of “ geluksbrenger “ en wij kennen hem als een lieve steltvogel met moderne naam (en nu schrikken de dames eventjes); ooievaar ! Mariakerke ’ s heemkring tooit zich terecht met de naam van deze oeroude voorzaat die zeker nog tussen de Friezen leefde .

Ach ? Waarde lezers , ik verveel jullie stilaan met al mijn geleerddoenerij over zaken van een millennium geleden . Dat komt bij jullie over als het opscharrelen van dorre fossielen ! Overleeft er dan vandaag niets pittigs Fries meer in de woordenschat van onze herrijzende Stad-aan-Zee ? Toch wel , en laten wij ze dagelijks paraderen over straten en pleinen ! Bedoeld zijn onze lieve “ mokskes “ . Pas op , waarde Oostendenaars , lanceert dit vertederend compliment nooit tegen een dametje van het binnenland . Reeds op enkele kilometers zuidwaarts vervalt dit troetelnaampje tot een zeer onfatsoenlijk scheldwoord . “ Naar de mokken lopen “ betekent er onverbloemd “ bordeelbezoek “ . Ikzelf voelde mij eens , toen ik pas was aangespoeld , zeer verlegen bij een huisbezoek aan een bejaarde dame , die ik een verjaarsdagkaart bracht . Ik hoor nog haar man roepen ; “ Hei , mokske , ’ t is voor jou ! ” maar na twintig jaren onderdompeling in het gemeenschapsleven van Oostende veroverden onze “ mokskes “ ook hun plaats in mijn denk- en droomwereld . Dat bleek een eeuw geleden niet het geval in een naburige stad waar de inwoners met nijldige afgunst ons Oostende zagen openbloeien in de belle époque , terwijl hun eigen voormalige middeleeuwse metropool wegwijnde tot zij in de intellectuele middens ontaarde tot de “ dode “ .

De deftig verburgerlijkte dames van die oude stad verdachten hun Oostendse seksegenoten onbeschaamd van lichtzinnige , zelfs van losbandige leefwijze . Misschien werkte hier nog het oeroude wantrouwen na tegenover de ruwe Friezen van Testerep . Maar wees gerust , lieve mokskes van Oostende , geen zinnig mens gelooft die grove laster .

Laten wij liever eens de Friese oorsprong van dat charmante “ mokske “ opdiepen . Dicht bij de kust van de Friese gemeente Gaasterland steekt de “ Mokkebank “ zijn zandige rug boven het IJsselmeer uit (de voormalige Zuyderzee) . Die zandbank heet zo omdat er zich veel mokken komen op neervlijen . Nee , nee , --- waarde mannelijke lezers ; bedwingen jullie even jullie erotische verbeelding ! Daar heersen geen Bredense strandtoestanden ! Nee , die “ mokken “ betekenen in het Fries simpelweg de meeuwen die er talrijk komen broeden . En alzo begroeten wij hier onze mokskes in werkelijkheid als meeuwtjes en die betiteling zullen onze lokale schoonheden zeker niet spottend ervaren , want iedereen bewondert die sierlijke witte zeevogels , die een dichter ooit beschreef als “ arenden van de zee “ .

Wij mogen deze bijdrage waardig afsluiten met de wens dat onze Friese , frisse en frivole “ mokskes “ nog lang vrank en vrij mogen zweven als dartele vijfteensmeeuwen boven dijk en strand

Noten

7) De Vlaanderengouw of Pagus Flandrensis was - na de overname uit handen van de Romeinen - sinds de vierde eeuw een Frankische gouw rond de stad Brugge tussen de IJzer en het Zwin met de stadjes Torhout , Gistel en Oudenburg .